

Obsah

Listář k dějinám naší státnosti — Josef Polišenský	5
530—545 — Zpráva byzantského historika Prokopia o osídlení našeho území Slovyany	11
623—658 — Zpráva o Sámově „říši“, nejstarším západoslovanském státním útvaru	13
Začátek 9. století — Životopis Karla Velikého, ve kterém se uvádí, že bojoval též s Čechy a podrobil si je	16
830—832 — O knížeti Mojmjrovi a Pribinovi a o vysvěcení kostela na Pribinově sídle v Nitře	19
872 — O výpravě franského krále Ludvíka Němce, vedené arcibiskupem Liutbertem, proti Moravanům a Čechům a o porážce pěti českých knížat	21
880, červen — Bula papeže Jana VIII. „Industriae tuae“ Svatoplukovi, panovníkovi Velkomoravské říše	23
965—966 — Zpráva Ibráhíma ibn Jákúba o Čechách	26
976 — Založení biskupství v Praze	29
1039 — Dekreta knížete Břetislava I.	31
1158, 18. leden — Český kníže Vladislav II. získává královskou korunu	33
1212, 26. září — Přemysl Otakar I. získává královskou korunu dědičně (tzv. Zlatá bula sicilská)	35

1278, první polovina — Přemysl II. žádá pomoc od polských knížat — ze sbírky Jindřicha z Isernie	37
1308—1311 — Dalimil o nezávislosti Čech na německé říši a o odporu vůči Němcům	40
1344, 5. květen — Papež Kliment VI. povoluje králi Janovi, aby čeští králové přijímali slavnostní pomazání a korunování z rukou pražského arcibiskupa	42
1348, 6. duben — Karel IV. zakládá Zlatou bulou pražskou universitu podle vzoru university v Paříži a Boloni	44
1355 — Pokus Karla IV. o prosazení psaného zemského zákoníku, tzv. Maiestas Carolina	46
1356, květen — Smlouva francouzského krále Jana s Karlem IV. o přátelství	50
Poslední čtvrtina 14. století — Tomáš ze Štítného o psaní českým jazykem	52
1409, 18. leden — Dekret kutnohorský, jímž Václav IV. nařizuje rektorovi a celé obci vysokého učení pražského, aby po vzoru jiných vysokých učení přiznali českému národu na universitě tři hlasy, ostatním národům jeden společný	53
1415, 2. září — Protestní list české a moravské šlechty, poslaný kostnickému koncilu proti upálení M. J. Husa, v němž prohlašuje, že chce hájit věrné kazatele slova božího „až do prolítí krve“	55
1420, 20. duben — Husitský manifest s prohlášením, proč nemá být král Zikmund přijímán za krále	59
1420, 1.—8. červenec — Oficiální formulace 4 artikulí pražských jako základního programu různých směrů husitského hnutí	62
1431 — Vavřinec z Březové — Píseň o vítězství u Domažlic	66
1431, listopad — Táborský husitský manifest obracející se k cizím státům	68
1436, 5. červenec — Potvrzení kompakátat na jihlavském sjezdu	77
1464, 18. červenec — Přátelská smlouva krále Jiřího s Francií o mírovém soužití evropských národů	89
1526, 15. prosinec — Volební slib Ferdinanda I., kterým se zavazuje jako volený český král zachovávat zemská privilegia	93

1547, 18. – 21. březen — Ze sněmovního usnesení sjezdu opozičních stavů v Praze, jež vyslovil požadavky omezující moc krále	95
1547, 8. říjen — Instrukce Ferdinanda I. Jiříkovi Komendkovi z Rovni, královskému rychtáři ve Starém Městě pražském, jež omezovala městskou samosprávu	102
1609, 9. červenec — Majestát Rudolfa II. zaručující náboženskou svobodu	105
1619, 31. červenec — Konfederace nekatolických stavů českých, moravských, hornoslezských, horno- a dolno-lužických proti Ferdinandovi II.	112
1620, 1. říjen — Výzva direktorů k obraně vlasti	133
1623, 28. prosínek — Patent o mincovní kaládě	135
1627, 15. květen — Úvodní dopis Ferdinanda II. k Obnovenému zřízení zemskému	139
1627, 31. červenec — Protireformační patent Ferdinanda II., nařizující všem svobodným obyvatelům přestoupit na katolictví nebo se do šesti měsíců vystěhovat ze země	142
1634 — Pavel Stránský o poměru Čech k německé říši v díle „O státně českém“	146
1648, 11. říjen — Dopis Jana Ámose Komenského švédskému kancléři Axelu Oxenstiernovi s prosbou, aby neopouštěl Čechy po uzavření míru v Osnabrücku	149
1673 — Z Balbínovy „Obrany jazyka slovanského, zvláště pak českého“	151
1680, 28. červen — Robotní patent Leopolda I., vydaný po potlačení selských bouří	154
1720, 12. říjen — Usnesení českého sněmu, schvalující tzv. pragmatickou sankci	159
1738, 27. leden — Robotní patent Karla VI., jímž byla zavedena desetihodinová pracovní doba s dvouhodinovou přestávkou; dával poddaným možnost stěžovat si na vrchnost u politických úřadů	161
1743, 16. červen — Český sněm se zřiká Slezska a Kladska a jiných práv České koruny, které Marie Terezie postoupila berlínským mírem pruskému králi	181
1781, 13. a 27. říjen — Toleranční patent císaře Josefa II., jež ponechal katolíkům výsadu veřejných bohoslužeb a ostatní vyznání vyhlásil za trpěná	183

1781, 1. listopad — Patent o zrušení nevolnictví	186
1790, březen — Z desiderii moravských stavů	189
1791, 25. září — Z řeči Josefa Dobrovského, pronesené v České učené společnosti nauk	192
1806, 21. srpen — Správní opatření prováděná v důsledku složení hodnosti německého císaře, jimiž se ruší svazek Čech a jiných zemí s říší a zavádějí některá správní opatření	194
1831, 1. leden — Založení Matice české, zvláštního peněžního fondu pro vydávání českých knih	197
1848, 11. březen — Petiční požadavky přijaté na schůzi pražského lidu ve Svatováclavských lázních	200
1848, 8. duben — Kabinetní list císaře a českého krále Ferdinanda V., jímž částečně vyhovuje požadavkům petic z března 1848	202
1848, 11. duben — Dopis Františka Palackého do Frankfurtu	205
1848 — Hlavní zásady pro návrh ústavy Království českého	211
1848, 12. červen — Manifest Slovanského sjezdu k evropským národům	215
1848, září — Palackého první návrh rakouské ústavy	220
1848, 7. září — Zákon o zrušení poddanských a feudálních povinností	226
1848, 30. září — Programové prohlášení českých radikálních demokratů „Čtenářům našim“	229
1849 — Kroměřížská ústava navržená říšským sněmem	231
1849, 23. leden — Zápis Palackého projevu v ústavním výboru v Kroměříži, v němž řadí k Čechám, Moravě a Slezsku také uherské Slovensko	248
1849, 4. březen — Stadionova ústava rakouského císařství, tzv. oktrojovaná, vydaná císařem při rozehnutí kroměřížského sněmu, znamenala konec konstitučních svobod	250
1849, 21. prosinec — Z článku F. Palackého „O centralizaci a národní rovnoprávnosti v Rakousku“	264
1860, 20. říjen — Říjnový diplom stanovil zásady pro budoucí ústavu Rakouska	268

1861, 26. únor — Schmerlingova ústava rakouské monarchie, obnovující opět centralismus	272
1868, 10. květen — Rezoluce z tábora lidu na Řípu, kde byl vysloven požadavek rozpuštění nespravedlivě sestaveného českého sněmu a žádalo se vypracování ústavy pro Čechy po vzoru uherské ústavy	276
1868, 22. srpen — Deklarace českých poslanců, v níž oznamují presidii českého sněmu, proč se neúčastní zemského sněmu; odmítli ústavu z 21. prosince 1867 a formulovali státoprávní požadavek jako personální unii s Rakouskem	278
1870, 7. srpen — Rezoluce z tábora lidu na Ještědu, kde čeští a němečtí dělníci odsoudili národnostní útisk	286
1870, 8. prosinec — Slavnostní memorandum českých poslanců říšskému kancléři Beustovi, v němž prohlašují jako výraz národního smýšlení právo na sebeurčení národů, žádají změnu rakouské ústavy, vyjadřují sympatie k Francii ve válce německo-francouzské, kritizují politiku Rakouska vůči Rusku a sympatizují s osvobozením balkánských Slovanů	288
1871, 4. říjen — Fundamentální články shrnovaly autonomní požadavky českých zemí v monarchii	294
1878, 16. duben — Program sociálně demokratické československé strany	304
1887, 25.—26. prosinec — Program sociálně demokratické strany československé v Rakousku	307
1890, 19. leden — Protokol punktačních dohod	310
1890, 1. květen — Provolání české sociální demokracie „Lide pracující“ k 1. máji 1890, žádající osmihodinovou pracovní dobu a všeobecné rovné hlasovací právo	319
1897, březen — Protistátoprávní prohlášení sociálně demokratických poslanců, v němž se pranýřoval reakční postoj české buržoazie a šlechty	323
1897, září — Manifest míru ze sociálně demokratické mírové manifestace	325